

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

І. О. Перетятко, магістр
Т. В. Гавриленко, к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

Проблеми забезпечення фінансової безпеки отримали останнім часом надзвичайну актуальність, що пов'язано не тільки з фінансовою кризою, зростанням нестабільності, але і глобалізацією економічного простору, що приводить до збільшення числа загроз у вигляді нестабільності фінансових ринків, аномальних варіацій цін на енергоносії, насамперед, на нафту тощо. В цих умовах і держава, і регіони, і підприємства зіткнулися з необхідністю принципово нових підходів до забезпечення безпеки і стабільності свого розвитку.

Фінансова безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Необхідність постійного дотримання фінансової безпеки зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей своєї діяльності. Рівень фінансової безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно її керівництво і спеціалісти (менеджери) будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища.

Джерелами негативних впливів на фінансову безпеку можуть бути:

1) свідомі чи несвідомі дії окремих посадових осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади, міжнародних організацій, підприємств-конкурентів);

2) збіг об'єктивних обставин (стан фінансової кон'юнктури на ринках даного підприємства, наукові відкриття та технологічні розробки, форс мажорні обставини тощо).

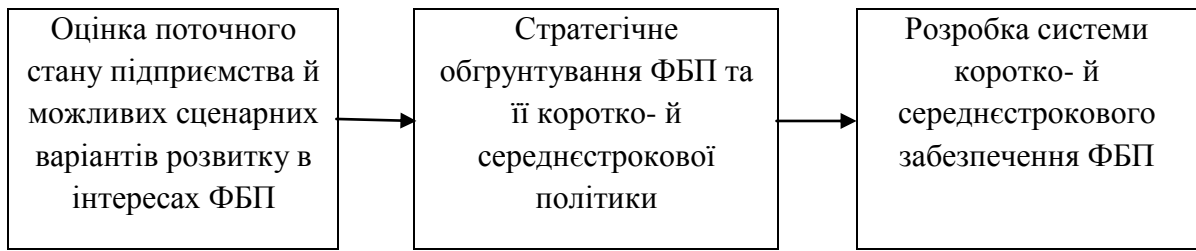
Залежно від суб'єктної обумовленості, негативні впливи на фінансову безпеку можуть мати об'єктивний і суб'єктивний характер. Об'єктивними вважаються такі негативні впливи, які виникають не з волі конкретного підприємства, або його окремих працівників. Суб'єктивні впливи мають місце внаслідок неефективної роботи підприємства в цілому або окремих його працівників (передовсім керівників і функціональних менеджерів).

Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає в тім, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування тепер і високий потенціал розвитку в майбутньому.

Основою формування фінансової безпеки підприємства є ідентифікована система реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру його фінансовим інтересам. Розглядаючи фінансову безпеку підприємства як стабільну систему, треба приділити увагу на такі основні моменти: стабільність системи фінансової безпеки підприємства розглядається як її динамічна характеристика; стабільність системи фінансової безпеки підприємства не має абсолютного характеру; на окремих етапах свого розвитку система фінансової безпеки підприємства може змінюватися, виходячи на новий рівень параметрів своєї стабільності.

З метою нейтралізації загроз фінансової безпеки суб'єкт господарювання повинен проводити роботу по підвищенню ефективності основних напрямків свого функціонування, що істотно відрізняються один від одного за своїм змістом. В структуру функціональних складових фінансової безпеки суб'єкта господарювання в ув'язці з його ресурсами входять: економічна, маркетингова, техніко-технологічна, кадрова, управлінська. Сукупність функціональних складових визначає фінансову безпеку підприємства, а їх комплексний аналіз дозволяє дати оцінку стану фінансової безпеки і визначити заходи по нейтралізації загроз (рис. 1).

Отже, фінансова безпека підприємства є системою, що забезпечує стабільність важливих фінансових пропорцій розвитку підприємства, які формують захищеність його фінансових інтересів.

Організаційно-правове забезпечення ФБП	Ресурсне забезпечення реалізації системи ФБП	Кадрове забезпечення системи ФБП	Система контролю за забезпеченням ФБП	Оцінка ефективності системи ФБП
↓	↓	↓	↓	↓
Об'єкти й функціональні особливості ФБП	Матеріально-технічне	Відбір й комплектування кадрів підприємства	Принципи, методи і механізми контролю ФБП	Фінансово-економічна
Принципи побудови системи ФБП	Фінансово-економічне	Функціональна растановка кадрів підприємства	Моніторинг всіх видів діяльності підприємства та ризиків	Виробничо-технічна
Організаційно-правові механізми управління ФБП	Інформаційне	Професійна атестація кадрів підприємства	Контроль виконання персоналом функціональних обов'язків	Управлінська
Органи забезпечення ФБП	Організаційне	Професійна підготовка та перепідготовка кадрів	Контроль розробки та ведення документації	Кадрова

Рис. 1. Система фінансової безпеки підприємства (ФБП)

Критерієм фінансової безпеки підприємства є отримання в результаті взаємодії з суб'єктами зовнішнього середовища прибутку, яким підприємство може вже розпоряджатися на свій розсуд, тобто чистий прибуток. При відсутності прибутку або, більш того, наявності збитку, не можна говорити про дотримання інтересів підприємства і, отже, про те, що підприємство знаходиться у фінансовій безпеці. Навпаки, в цьому випадку перед підприємством реально стоїть загроза банкрутства. Таким чином, пропонований підхід до вибору критерію фінансової безпеки підприємства базується на отриманні підприємством прибутку.